

УДК 342.95

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Дмитро ВЛАСЕНКО,

аспірант

Міжнародного університету бізнесу та права

SUMMARY

The article discusses the concept, content and features of administrative and legal status of the National Police of Ukraine. It is stated that the rights, freedoms and legitimate interests of the workers of the National Police of Ukraine form the basis of their legal status and determine their position in the society and the state. Administrative and legal status of the National Police of Ukraine is determined as provided administrative law status of the National Police in the relationship of internal nature, as well as with the executive authorities, their officials and officers. It emphasized the need for the Disciplinary Regulations of the National Police.

Key words: administrative and legal status of the National Police, police officer, powers, rights, duties.

АНОТАЦІЯ

У статті розглядається поняття, зміст та особливості адміністративно-правового статусу Національної поліції України. Вказується, що права, свободи і законні інтереси працівників Національної поліції України становлять основу їх правового статусу та визначають їх положення в суспільстві і державі. Адміністративно-правовий статус Національної поліції України визначається як передбачене нормами адміністративного права положення Національної поліції у взаєминах внутрішнього характеру, а також з органами виконавчої влади, їх посадовими і службовими особами. Підкреслюється необхідність прийняття Дисциплінарного статуту Національної поліції.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, Національна поліція, поліцейський, повноваження, права, обов'язки.

Постановка проблеми. Теоретичне осмислення категорій, що характеризують правовий статус, у юридичній науці завжди викликало посилені інтерес. Сьогодні існують різні позиції з приводу визначення змісту правового статусу, однак майже всі вчені єдині в розумінні цієї категорії як сукупності прав, свобод та обов'язків. Категорія правового статусу головним чином відбиває зв'язок суб'єкта із суспільством і державою.

Актуальність теми. Питання змісту правового статусу тісно пов'язане з визначенням видів правового статусу. Останні визначаються з урахуванням того, який обсяг прав, свобод і обов'язків виділяється в статусі окремого суб'єкта – ті, які належать усім суб'єктам права, або ж членам певної соціальної групи, або ж окремо взятій особі. Окрім цього, критерієм поділу є також галузь законодавства, якою вид правового статусу регламентується. Як приклад О.В. Зайчук пропонує ділити правовий статус на загальний (конституційний), родовий (груповий), галузевий та індивідуальний [12, с. 81]. Незважаючи на те, що базовим є загальний правовий статус громадянина, у фокусі цього дослідження перебуває саме галузевий адміністративно-правовий статус. Адміністративно-правовий статус – це правове становище особи в її взаємовідносинах із суб'єктами виконавчої влади, що врегульоване нормами державного та адміністративного права [2, с. 61]. За децю іншим визначенням, яке дав Н.М. Конін, адміністративно-правовий статус громадянина – це сукупність його прав, свобод і обов'язків, які регулюються нормами адміністративного права й реалізуються в адміністративно-правових відносинах [4, с. 49]. Ю.А. Тихомиров розглядає наведену категорію як установлені законами та іншими правовими актами права, обов'язки й відповідальність громадянина, які забезпечують його участь в управлінні державою та задоволення публічних і приватних інтересів завдяки діяльності державних органів [1, с. 281]. Незважаючи на істотні теоретичні доробки у сфері дослідження адміністративно-правового статусу державних службовців, інститут

Національної поліції є відносно новим для національної правової системи, а тому детальних досліджень у вказаній сфері ще не проводилося.

Указаним питанням тісно чи іншою мірою приділяли увагу Д. Бахрах, Н. Вапнярчук, Л. Воеводін, Н. Конін, Ю. Тихомиров та інші.

Метою статті є дослідження адміністративно-правового статусу Національної поліції України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час розгляду адміністративно-правового статусу Національної поліції України варто звернути увагу на Закон України «Про національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII [10]. У ч. 1 ст. 1 указаного Закону визначено, що Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку.

У ст. 3 Закону вказано, що завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки й порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг із допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Не менш важливим є розділ II Закону, де визначено такі принципи діяльності Національної поліції:

– верховенство права (поліція у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями й визначають зміст і спрямованість діяльності держави – ч. 1 ст. 6 Закону);

– дотримання прав і свобод людини (під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, а також міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, і сприяє їх реалізації – ч. 1 ст. 7 Закону);

– законність (поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень і в спосіб, що визначені Конституцією й законами України, – ч. 1 ст. 8 Закону);

– відкритість і прозорість (поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони й захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки й порядку – ч. 2 ст. 9 Закону);

– політична нейтральність (поліція забезпечує захист прав і свобод людини незалежно від політичних переконань і партійної належності – ч. 1 ст. 10 Закону);

– взаємодія з населенням на засадах партнерства (діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами і громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб – ч. 1 ст. 11 Закону);

– безперервність (поліція забезпечує безперервне й цілодобове виконання своїх завдань. Кожен має право в будь-який час звернутися за допомогою до поліції або поліцейського – ч. 1 ст. 12 Закону).

У ч. 3 ст. 13 Закону визначено систему поліції, до якої включено:

- 1) кримінальну поліцію;
- 2) патрульну поліцію;
- 3) органи досудового розслідування;
- 4) поліцію охорони;
- 5) спеціальну поліцію;
- 6) поліцію особливого призначення.

Варто зазначити, що права, свободи й законні інтереси працівників Національної поліції України становлять основу їх правового статусу та визначають їх положення в суспільстві й державі. Разом із цим, окрім загальних ознак, прав, свободам і законним інтересам поліцейських притаманні низка ознак, які зумовлюються їх належністю до особливої соціальної групи, яка має на меті реалізацію оборонної функції держави та несення особливого виду державної служби. З огляду на це можна виділити специфічні види прав, свобод і законних інтересів, які притаманні виключно громадянам України, які є працівниками Національної поліції України. При цьому, оскільки працівники Національної поліції є особами, які наділені державно-владними повноваженнями, їхні права є так званими право-обов'язками, тобто повноваженнями. Указані повноваження визначено в ст. 23 вищевказаного Закону. Зокрема, поліція, відповідно до покладених на неї завдань, здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень; виявляє причини й умови, що сприяють учиненню кримінальних і адміністративних правопорушень, уживає в межах своєї компетенції заходів для їх усунення; вживає заходів з метою виявлення кримінальних, адміністративних правопорушень; припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення; вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю і здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення; здійснює своєчасне реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події; здійснює досудове розслідування кримінальних правопорушень у межах визначеної підслідності; розшукує осіб, які переходять від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання, пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом тощо.

Визначено окремо й повноваження керівника поліції. Зокрема, керівник очолює поліцію та здійснює керівництво її діяльністю, забезпечує виконання покладених на неї завдань; у межах компетенції організовує та контролює виконання поліцією Конституції й законів України, актів Пре-

зидента України, актів Кабінету Міністрів України, наказів міністерств, а також наказів і доручень Міністра внутрішніх справ України з питань, що належать до сфери діяльності поліції; вносить на розгляд Міністра внутрішніх справ України пропозиції щодо забезпечення формування державної політики у сфері забезпечення публічної безпеки й порядку, охорони та захисту прав і свобод людини, а також інтересів суспільства й держави, протидії злочинності, надання поліцейських послуг; представляє у визначеному порядку поліцію у відносинах з іншими органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, іншими організаціями в Україні та за кордоном; звітує перед Міністром внутрішніх справ України про виконання покладених на поліцію завдань і повноважень; розподіляє обов'язки між своїми заступниками; підписує накази поліції; скасовує повністю чи в окремій частині акти територіальних органів поліції; у межах повноважень надає доручення, обов'язкові для виконання поліцейськими, державними службовцями і працівниками поліції; затверджує положення про самостійні структурні підрозділи апарату поліції; приймає на службу та звільняє зі служби, призначає та звільняє з посад поліцейських відповідно до положень вищевказаного Закону; призначає на посади та звільняє з посад у порядку, визначеному законом та іншими нормативно-правовими актами про державну службу, державних службовців апарату центрального органу управління поліції; приймає на роботу та звільняє з роботи в порядку, визначеному законодавством про працю, працівників центрального органу управління поліції; приймає у визначеному порядку рішення про заохочення і притягнення до дисциплінарної відповідальності поліцейських; приймає у визначеному законодавством про державну службу порядку рішення про заохочення і притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців апарату центрального органу управління поліції; приймає у визначеному трудовим законодавством порядку рішення про заохочення і притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників поліції; у визначеному порядку вносить подання про представлення поліцейських, державних службовців апарату центрального органу управління поліції та працівників поліції до відзначення державними нагородами України; присвоює спеціальні звання поліції відповідно до вищевказаного Закону; присвоює ранги державних службовців відповідно до законодавства про державну службу; вносить Міністру внутрішніх справ України пропозиції щодо утворення територіальних органів поліції, які є юридичними особами публічного права, у межах граничної кількості поліцейських, державних службовців і працівників поліції й коштів, визначених на її утримання, а також щодо їх ліквідації, реорганізації Кабінетом Міністрів України; утворює, ліквідує, реорганізовує підприємства, заклади та установи, затверджує їх положення (статуту), у визначеному порядку призначає на посади та звільняє з посад їх керівників, здійснює інші повноваження з управління об'єктами права державної власності, що належать до сфери управління поліції; забезпечує дотримання визначеного Міністром внутрішніх справ України порядку обміну інформацією між Міністерством внутрішніх справ України й поліцією; приймає у визначеному порядку рішення про розподіл бюджетних коштів, розпорядником яких є поліція; виконує повноваження керівника державної служби в органі відповідно до законодавства про державну службу та здійснює інші повноваження відповідно до вищевказаного Закону.

Стосовно категорії юридичного обов'язку як елемента адміністративно-правового статусу Національної поліції детальне визначення юридичного обов'язку дав Л. Воєвідін, який розуміє під цим терміном закріплену в Конституції потребу (необхідність), що приписує кожному гро-

мадянину певний вид і міру поведінки й відповідальність за неналежну реалізацію цього припису [3, с. 35]. Відомий дослідник у галузі конституційних обов'язків людини Л. Летнянчин дав таке визначення поняття конституційних обов'язків: конституційні обов'язки – це різновид юридичних обов'язків, визнана й установлена державою в інтересах усіх членів суспільства й кожної особи зокрема, заснована на нормах Міжнародної хартії прав людини та загальнолюдської (християнської) моралі й закріплена в Конституції України необхідність, яка приписує кожному індивіду певні вид і міру відповідної поведінки [6, с. 31].

У теорії права завжди акцентувалася увага на значенні обов'язків одних суб'єктів права для забезпечення прав і свобод інших у контексті кореспондування та взаємозв'язку прав і обов'язків для забезпечення правопорядку, законності в суспільстві, гарантування прав громадян. Особливо такий підхід є властивим для працівників Національної поліції, служба яких зазвичай проходить у замкнутому колективі, і небажана поведінка одного чи кількох членів такого колективу може негативно позначитися на значній кількості осіб, які перебувають водночас у тому ж місці. Більше того, від якості діяльності працівників Національної поліції на пряму залежить рівень правопорядку й законності в Україні. Відповідно до ст. 19 вищевказаного Закону, поліцейський зобов'язаний неухильно дотримуватися положень Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, і Присяги поліцейського; професійно виконувати свої службові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва; поважати й не порушувати прав і свобод людини; надавати невідкладну, зокрема домедичну й медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я; зберігати інформацію з обмеженим доступом, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків; інформувати безпосереднього керівника про обставини, що унеможливають його подальшу службу в поліції або перебування на обійманій посаді [10].

Важливою особливістю адміністративно-правового статусу поліцейських є наявність специфічних обмежень. Свого часу ще видатний правознавець М. Коркунов, досліджуючи питання реалізації прав людини, вказував, що право передбачає протистояння декількох самостійних інтересів, які протиставляються один одному й обмежують одне одного. Призначення права й полягає саме в розмежуванні інтересів, які стикаються між собою. Питання про право тільки тоді й виникає, коли одному визнаному інтересу протиставляється інший [5, с. 147]. Б. Ебзеев також підкреслює, що в процесі реалізації основних прав стикаються різні інтереси: суб'єктів цих прав, інших осіб, суспільства загалом. У силу цього визначення меж реалізації й порядку вирішення можливого конфлікту інтересів – об'єктивна потреба нормального функціонування соціуму, з одного боку, і свободи особистості – з іншого [9, с. 24].

А. Ноздрачев, досліджуючи питання цілей обмеження прав особи у сфері адміністративно-правового регулювання, дійшов висновку, що головною метою правообмежень полягає в забезпеченні ефективного функціонування державної служби, у встановленні правових перешкод можливого зловживанню державних службовців, створенні посадових повноважень і реалізації встановлених Конституцією прав і свобод службовців [7, с. 21].

Обмеження права – це здійснюване відповідно до передбачених законодавством підстав і в установленому порядку звуження його обсягу [9, с. 26]. Обмеження близько до заборони, проте воно розраховано не на повне витіснення того

або іншого суспільного відношення, а на утримання його в жорстко обмежуваних рамках [14, с. 157]. Обмеження прав громадян також визначають як такі, що вводяться в суворо визначених цілях, закріплені в нормативно-правових актах юридичні заходи, спрямовані на встановлення перешкод для реалізації громадянами тих чи інших прав і такі, що забезпечують дотримання необхідного балансу інтересів особистості, суспільства й держави [8, с. 46]. М. Утяшев укажує, що обмеження прав людини – це легітимна діяльність держави, спрямована на виконання її охоронної функції щодо введення певних меж у здійсненні прав і свобод з метою захисту конституційного ладу, моральності, здоров'я, прав і законних інтересів інших осіб, забезпечення оборони держави й безпеки країни [13, с. 113].

Доцільно ділити цілі обмеження прав поліцейських на загальні та локальні. Загальними цілями є масштабні результати, яких законодавець прагне досягти, ввівши інститут обмеження, – це досягнення високого рівня правопорядку й законності, нормальна діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в демократичному суспільстві, досягнення належного балансу між інтересами окремої особи й суспільства загалом. Локальні цілі обмеження прав і свобод поліцейських пов'язані з необхідністю підтримання належного стану виконання службових обов'язків, налагодженості відповідних службових відносин.

Відповідно до ч. 2 ст. 61 вищевказаного Закону, не може бути поліцейським особа, визнана недієздатною або обмежено дієздатною особою; особа, засуджена за умисне вчинення тяжкого та особливо тяжкого злочину, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку; особа, яка має непогашену або незняту судимість за вчинення злочину, крім реабілітованої; особа, щодо якої було припинено кримінальне провадження з нереабілітуючих підстав; особа, до якої були застосовані заходи адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією; особа, яка відмовляється від процедури спеціальної перевірки під час прийняття на службу в поліції або від процедури оформлення допуску до державної таємниці, якщо для виконання нею службових обов'язків потрібен такий допуск; особа, яка має захворювання, що перешкоджає проходженню служби в поліції. Перелік захворювань, які перешкоджають проходженню служби в поліції, затверджується Міністерством внутрішніх справ України спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я; особа, яка втратила громадянство України й/або має громадянство (підданство) іноземної держави, або особа без громадянства; особа, яка надала завідомо неправдиву інформацію під час прийняття на службу в поліції. При цьому, згідно з ч. 4 і 5 ст. 61 вищевказаного Закону, поліцейський не може бути членом політичної партії, а також поліцейський не може організовувати страйки та брати участь у страйках.

Цікавою особливістю статусу поліції й поліцейських є суворона нормативна регламентація та обов'язковість. При цьому варто звернути увагу на одну важливу обставину, пов'язану з особливостями реалізації відповідних владних повноважень, з одного боку, а з іншого – суб'єктивним ставленням поліцейських до необхідності здійснити певні дії, пов'язані з виконанням того чи іншого наказу. Ідеться про те, що в певних випадках накази, які повинен виконувати підлеглий поліцейський, можуть не відповідати вимогам закону, а іноді виконання такого наказу може пов'язуватися зі здійсненням правопорушення, у тому числі злочину. Особливого значення це набуває в умовах реалізації надзвичайних адміністративно-правових режимів, зокрема режимів воєнного чи надзвичайного стану, що особливо актуально в умовах проведення антитерористичної операції на сході України.

Згідно з ч. 2 ст. 8 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейському заборонено виконувати злочинні чи явно незаконні розпорядження та накази [10]. Разом із цим не визначено особливості й порядок відмови від виконання такого роду наказів. З огляду на особливість взаємовідносин, що виникають у сфері діяльності Національної поліції України, під час вирішення цього питання потрібно акцентувати увагу на низці моментів. По-перше, варто приділити увагу питанням фіксації факту відмови від виконання наказу. По-друге, варто чітко визначити обов'язок розгляду звернення працівника поліції у зв'язку з фактом відмови від виконання наказу. По-третє, доцільно мати чітке уявлення про мотиви відмови від виконання наказу та відповідні фактичні дані, які є підставою для такого роду відмови. Не менш значущою є й необхідність належного обґрунтування рішення, пов'язаного з фактом відмови від виконання наказу, та доведення рішення, що приймається в результаті такої відмови, до відома суб'єкта, який відмовився виконати наказ. І, нарешті, варто визнати необхідною обов'язковість призначення службового розслідування по кожному факту відмови працівника поліції від виконання наказу, який, на його суб'єктивну думку, є протиправним. Усі ці питання потрібно вирішити в Дисциплінарному статуті Національної поліції України, проект якого сьогодні подано до Верховної Ради України [11].

Не менш важливим елементом адміністративно-правового статусу поліцейських є гарантії їхніх прав і свобод. Проголошення Конституцією України людини найвищою соціальною цінністю, а також закріплення широкого переліку прав і свобод людини та громадянина зобов'язує державу вчиняти певні дії, створювати умови, за яких відбуватиметься належна реалізація цих прав. Якісне проходження державної служби, дотримання прав і свобод поліцейських, ефективна й повна реалізація їхніх прав забезпечується системою спеціальних заходів – гарантій.

Сьогодні на теренах науки адміністративного права України ще не склалося єдиної закінченої, узгодженої й вичерпної системи адміністративно-правових гарантій прав і свобод людини. Уважаємо, що такий стан речей зумовлюється низкою факторів. По-перше, адміністративне право України перебуває в стані реформування та зміни основних пріоритетів і цінностей адміністративно-правового регулювання. Так, якщо за радянських часів органи виконавчої влади переважно виконували роль суб'єктів, які здійснюють виконавчо-розпорядчі повноваження щодо підпорядкованих суб'єктів, то сьогодні їх основна роль – надання адміністративних послуг і створення належних умов для реалізації громадянами своїх прав і свобод. Ці тенденції неодмінно зумовлюють динамічний характер системи й сутності адміністративно-правових гарантій прав і свобод людини. По-друге, низка державних органів сьогодні перебуває у фазі реформування, тому реалізація окремих організаційно-правових гарантій має до певної міри нестабільний характер, що природно ускладнює чітке визначення їх місця в системі гарантування прав і свобод людини та громадянина. Важливо й те, що всі гарантії у своїй практичній реалізації супроводжуються застосуванням норм різних галузей права. Наприклад, право на звернення до суду закріплюється в загальному вигляді нормами конституційного права. Одночасно з цим, якщо ми говоримо про звернення до адміністративних судів, тут переважно йдеться про реалізацію норм адміністративного права, у випадку ж порушення трудових прав працівників власником або уповноваженим ним органом перший має право на звернення до суду вже в порядку цивільного судочинства. Разом із цим і в першому, і в другому випадках потрібно вести мову про реалізацію права на судовий захист як єдиної гарантії прав і свобод людини та громадянина.

У зв'язку з цими факторами важко говорити про єдину завершену систему адміністративно-правових гарантій. Водночас можна визначити основні напрями й головні форми адміністративно-правового гарантування прав і свобод людини та громадянина. Специфіка такого роду гарантій визначається головним чином предметом адміністративного права, а також його методом. Як відомо, предметом адміністративного права є суспільні відносини, що формуються в ході забезпечення органами виконавчої влади й органами місцевого самоврядування реалізації та захисту прав, свобод і законних інтересів фізичних і юридичних осіб, а також у процесі державного й самоврядного управління у сферах соціально-економічного та адміністративно-політичного розвитку й охорони громадського порядку. З урахуванням цього можна дійти висновку, що сутність адміністративно-правових гарантій зводиться до сукупності прийомів, способів і засобів, за посередництвом яких відбувається а) забезпечення прав і свобод громадян за участі і сприяння органів державної влади та органів місцевого самоврядування або ж б) захист прав і свобод людини та громадянина у випадках, якщо має місце порушення цих прав і свобод з боку органів публічної влади або потенційна можливість учинення такого порушення.

Згідно зі ст. 62 вищевказаного Закону України, поліцейський під час виконання покладених на поліцію повноважень є представником держави. Законні вимоги поліцейського є обов'язковими для виконання всіма фізичними та юридичними особами. Поліцейський під час виконання покладених на нього обов'язків підпорядковується тільки своєму безпосередньому й прямому керівнику. Зазначено, що ніхто, крім безпосереднього і прямого керівника (за винятком випадків, прямо передбачених законом), не може надавати будь-які письмові чи усні вказівки, вимоги, доручення поліцейському або іншим способом втручатися в законну діяльність поліцейського, у тому числі діяльність, пов'язану з кримінальним провадженням або провадженням у справах про адміністративні правопорушення. Не менш важливо й те, що поліцейський надає пояснення з приводу справ і матеріалів, які перебувають у нього в провадженні, а також надає їх для ознайомлення лише у випадках та в порядку, визначених законом. При цьому ніхто не має права покласти на поліцейського виконання обов'язків, не визначених законом. Не менш важливо й те, що втручання в діяльність поліцейського, перешкоджання виконанню ним відповідних повноважень, невиконання законних вимог поліцейського, будь-які інші протиправні дії стосовно поліцейського мають наслідком відповідальність відповідно до закону. У Законі також визначено, що правопорушення щодо поліцейського або особи, звільненої зі служби в поліції, її близьких родичів, учинені у зв'язку з її попередньою службовою діяльністю, мають наслідком відповідальність відповідно до закону. У разі затримання поліцейського за підозрою в учиненні кримінального правопорушення або обрання щодо нього тримання під вартою як запобіжного заходу його тримають у призначених для цього установках окремо від інших категорій осіб. Відповідно до ч. 10 ст. 62 Закону, поліцейський забезпечується належними умовами для виконання покладених на нього службових обов'язків; отримує в органах поліції в установленому порядку інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, і матеріали, необхідні для належного виконання покладених на нього обов'язків; користується повноваженнями, передбаченими цим Законом, незалежно від посади, яку він обіймає, місцезнаходження й часу; своєчасно й у повному обсязі отримує грошове забезпечення та інші компенсаційні виплати відповідно до закону й інших нормативно-правових актів України; у повному обсязі користується гарантіями соціального та правового захисту, передбаченими цим Законом та

іншими актами законодавства; захищає свої права, свободи й законні інтереси всіма способами, що передбачені законом; під час виконання поліцейських повноважень користується безоплатно всіма видами громадського транспорту міського, приміського й місцевого сполучення (крім таксі), а також попутним транспортом. Поліцейські, які виконують повноваження поліції на транспортних засобах, крім того, мають право на безоплатний проїзд у поїздах, на річкових і морських суднах. Під час службових відряджень поліцейські мають право на позачергове придбання квитків на всі види транспорту й розміщення в готелях при пред'явленні службового посвідчення та посвідчення про відрядження; може бути переміщений по службі залежно від результатів виконання покладених на нього обов'язків і своїх професійних, особистих якостей. Указані гарантії прав Національної поліції України та поліцейських становлять важливий елемент їх адміністративно-правового статусу й дають поліцейським змогу діяти незалежно та якісно виконувати свої професійні обов'язки.

Висновки. Отже, адміністративно-правовий статус Національної поліції України доцільно визначати як закріплене нормами адміністративного права положення Національної поліції у взаємовідносинах внутрішнього характеру, а також з органами виконавчої влади, їх посадовими та службовими особами, громадськістю. Особливості цього статусу визначаються Законом України «Про Національну поліцію». Важливим необхідним кроком на шляху до оптимізації вказаного статусу сьогодні є прийняття Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України».

Список використаної літератури:

1. Тихомиров Ю.А. Административное право и процесс: полный курс / Ю.А. Тихомиров. – М., 2004. – 652 с.
2. Бахрах Д.Н. Административная ответственность граждан в СССР : [учебное пособие] / Д.Н. Бахрах. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1989. – 204 с.
3. Воеводин Л.Д. Конституционные права и обязанности советских граждан / Л.Д. Воеводин. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1972. – 300 с.
4. Конин Н.М. Административное право России : [учебник] / Н.М. Конин. – М. : ТК Велби ; Проспект, 2007. – 448 с.
5. Коркунов Н.М. Право и права / Н.М. Коркунов // Права человека и правовая мысль России (XVIII – начало XIX вв.) : [антология] / авт.-сост. А.А. Грачев, А.С. Куницын. – Курск, 2001. – 230 с.
6. Летнянчин Л.И. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії та практики : [монографія] / Л.И. Летнянчин. – Х. : Видавець СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. – 256 с.
7. Летнянчин А. Правоограничения государственных служащих в России / А. Летнянчин // Право и экономика. – 1995. – № 15. – С. 18–23.
8. Опалева С.А. О критериях и принципах допустимого ограничения прав граждан / С.А. Опалева // Вестник Московского университета МВД России. – 2005. – № 1. – С. 46–49.
9. Принципы, пределы, основания ограничения прав и свобод человека по российскому законодательству и международному праву // Государство и право. – 1998. – № 7. – С. 20–42.
10. Про національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379.
11. Проект Закону Про Дисциплінарний статут Національної поліції України від 01.02.2016 № 3857 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58005.
12. Теорія держави і права. Академічний курс : [підручник] / за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. – 2-е вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 688 с.
13. Утяшев М.М. К вопросу об ограничении прав человека / М.М. Утяшев // Правовая политика и правовая жизнь. – 2005. – № 1. – С. 105–114.
14. Фаткуллин Ф.Н. Проблемы теории государства и права : [курс лекций] / Ф.Н. Фаткуллин. – Казань : Изд-во Казанск. ун-та, 1987. – 336 с.